

ЛОКАЛЬНО-ЕТНІЧНІ ОЙКОНІМИ НА -АНИ (-ЯНИ): назви топографічного характеру

Назви поселень на **-ани (-яни)** за своєю формою *pluralia tantum*. Вони розвинулися як результат переосмислення неозначеної множини (назва групи людей) в одиничні предмети (назва місця проживання цих людей). Географічні назви на **-ани (-яни)** виникли завдяки семантичному способу творення. Спочатку з'являлася назва якогось колективу людей, а потім – назва території, яку він заселяв.

Локально-етнічні назви на **-ани (-яни)** виникли внаслідок топонімізації множинних апелятивних назв на означення групи людей за різними їх характеристиками. В. Ташицький вважає, що локально-етнічні топоніми на **-ани (-яни)** первісно означали меншу чи більшу групу людей, назва яких була мотивована характером місцевості, яку вони заселяли або з якої походили, а пізніше вони закріплювалися за місцем, де осідали люди [13: 262].

З репрезентованих на території України локально-етнічних топонімів на **-ани (-яни)** виділено назви топографічного характеру. Вони утворені від загальноживаних апелятивів. Здебільшого це ойконіми, в основі яких лежить вказівка на особливості поселення, місце проживання людей, рід їх праці, вид занять, спосіб заселення, освоєння земель та ін. Залежно від семантики відносимо їх до різних структурно-семантичних груп.

1. Топоніми з твірними основами на означення властивостей рельєфу

Бережани (5): (*Brzeżany*, ЙФМ, циркул Бережани, Й IX – 23, Ф IX – 9: 25); (*Brzezany*, 1515, Львівський п-т, *ŹD XVIII/I*: 156); (*Brzezani*, 1416, біля Пруту, *AGZ V*: 39); (**БЕРЕЖАНЫ**, 1470, Луцький п-т, *AS I*: 65); (*Brzezany*, 1528, Кам'янецький п-т, Подільське воєводство, *MRPS IV/II*: 373), поділяємо думку Д.Г. Бучка, що *бережани* „люди, що оселилися на берегах” або „переселенці з с. Береги” [2: 52], від апелятива *берег* „берег, схил”, що пох. з прасл. **bergъ* „берег, підвищення, схил” (ЕССЯ I: 191), пор. *бережан* „прибережний житель” (ЕСУМ I: 170); рос. *бережане* „жителі берега” (СДЯ I/I: 70). Можливо, назва відантропонімна, пор. ПН *Бережан* (СП: 41). Ойконім має аналоги на інослов'янських теренах – пол. *Brzeżany* (Podlawska: 69), чеськ. *Břežany* (Profous I: 190), словац. *Brežany* (Шпїтько: 176), давньолюж. *Veržane* (Eichler: 361), хорват. *Brežane* (Barac-Grum: 29).

Брижани (1): (*Брижани*, 1946, Пл, Новосанджарський р-н, Укр АТП: 419), пов'язуємо з апелятивом *брижа* „складка, зборка, зморшка” (ЕСУМ I: 256). Можливо, назва відгідронімна, пор. р. *Бриж* пр. притока Снову, пр. притоки Десни, Чрв. обл. (СГУ: 69).

Вижняни (1): (*Wyżnany*, 1407, Львівська земля, *AGZ IV*: 70), від *вижняни* „поселенці на верхньому, вищому місці”, пов'язуємо з апелятивом *вижний* „верхній, горішній” (ЕСУМ I: 372). Ойконім має відповідник в іншій слов'янській топонімічній системі – давньолюж. *Vužnane* (Eichler: 360).

Дебряни (1): (*Debriany*, 1890, староство Борщів, *SORG*: 40), пов'язуємо з апелятивом *дебра* „яр, улоговина; лісові хащі”, від псл. **dъbrъ*, початкове значення якого „заглибина, яма, долина, яр > густий ліс” (ЕСУМ II: 20), пор.

укр. діал. *дебр* „глибокий яр, порослий лісом” (ЕССЯ V: 174), можливо, *дебряни* „мешканці НП Дебри” (*Debry*, староство Борщів, 1890, SORG: 40).

Долиняни (5): (*Doliniany*, ЙФМ, циркул Бережани, Й IX – 254, Ф IX – 181: 104); (*Dolinyanu*, 1530, Подільське воєводство, *ŽD XIX*: 170); (*Долиняни*, 1946, Чрв, Хотинський р-н, Укр АТП: 646); (*Doliniany*, 1578, Львівський п-т, *ŽD XVIII/L*: 66), від апелятива *долиняни* „ті, які оселилися в долині” < *долина* (ЕСУМ II: 89), з прасл. **dolina* „долина, низина” (ЕССЯ V: 61-62). Погождуємося з В.В. Котович, яка кваліфікує ойконім *Долиняни* (*Dolinyani*, 1443, ІФ, Рогатинський р-н, AGZ XIV: 79) як *долиняни* „поселенці в долині” або від катойконіма *долиняни* „переселенці з НП Долина” (*Долина*, Вл, ІФ, Кв, Пл та ін. обл., СГН Укр: 136) [7: 99].

Доляни (1): (*Dolany*, 1534, Галицька земля, MRPS IV/III: 18), від *доляни* „поселенці на долах” < *діл* „низ; долина; підлога; яма” (ЕСУМ II: 89), ст. укр. *доль* „долина”, „яма, могила, рів”, „долівка, земля”, „низ” (Сл УМ 8: 112-113), пор. прасл. **dol'an(in)ь* „житель долини”, яке кваліфікують як похідне з суфіксом *-'an(in)ь/ -'n(in)ь* від прасл. **dolь* „низ, долина” (ЕССЯ V: 63). Можливо, походить від слов'янського відапелятивного особового імені **Дол*, пор. ОН *Доліч*, *Долів* (Бірыла II: 133) або від слов'янського відкомполітичного гіпокористичного імені **Dol* < **Dolhomil* (Демчук: 39). Ойконім має аналоги в інших слов'янських мовах – пол. *Doliany* (Podlawska: 69), чеськ. *Dolany* (Profous I: 419), словац. *Dol'any* (Шпїтько: 175), давньолуж. *Dol'any/Dol'ane* (Eichler: 352-354), хорват. *Doljane* (Barac-Grum: 28).

Горяни (3): (*Горяни*, 1765, Стародубський полк, ГОЛУ: 90); (*Горяни*, 1946, Зк, Ужгородський округ, Укр АТП: 692); (*Horany*, 1890, староство Рава Руська, SORG: 427), від апелятива *горяни* „поселенці на горі, мешканці гір” < *гора* „підвищення земної поверхні; горище” з прасл. **gora* (ЕССЯ VII: 29-30), пор. *гірянин* „гірник, верховинець” (ЕСУМ I: 562). Можливе походження топоназви від слов'янського відапелятивного особового імені *Гора*, пор. ОН *Гора*, *Горин* (Бірыла II: 114). Ойконім має відповідники на інших слов'янських теренах – блр. *Гаране/Гараны* (Рап Віц: 100, 282), пол. *Gorżany* (Podlawska: 68), чеськ. *Ноґану* (Profous I: 690), давньолуж. *Gořane* (Eichler: 356).

Коритняни (1): (*Коритняни*, 1946, Зк, Ужгородський округ, Укр АТП: 692), від апелятива *коритняни* „поселенці у долині, яру”, пор. псл. **koryto* „річище, яр” (ЕСУМ III: 21), укр. *коритня* „русло річки, ложбина, довга яма, долина з похилими берегами” [4: 109-151]. Має аналог у чеськ. мові *Korytany* (Profous II: 314).

Кривчани (2): (*Krzywczany*, 1627, Хм, Кр: 430); (*Krzywczany*, 1604, Вн., Кр: 472), від апелятива *кривчани* „поселенці на кривому місці”, що походить від *кривець*, псл. **krivьсь*, пор. рос. діал. *криве́ц* „зігнута лінія берега ріки або озера”, болг. *кривець* „крива деталь плуга”, словн. *krívec* „кривонога людина” (ЕССЯ XII: 174-175), що пов'язуємо з апелятивом *кривий*, від псл. **krivь* „кривий, вигнутий, викривлений” (ЕСУМ III: 88), менш імовірно *кривчани* „переселенці з НП Кривець” (*Кривець*, Кв, Чрк, СГН Укр: 216), або ж відгідронімна назва, пор. *Кривець* – гідронім у бас. Случі п. Горині і 18 ідентичних назв у межах України [12: 137].

Лужани (1): (*Лужани*, 1946, Чрв, Кіцманський р-н, Укр АТП: 641), від

апелятива *лужани* „поселенці на лузі” < *луг*, псл. **l gь* „кривизна, зниження поверхні землі; низький ліс, прибережні зарості, болото” (ЕСУМ III: 298). Можливо, це відкатойконімне утворення „поселенці з НП Луг”, пор. НП *Луг* (Зк, СГН Укр: 234).

Лучани (1): (*Luczany*, 1461, Львівська земля, AGZ VI: 66), від *лучани* „поселенці на луках”, апелятив *лука* „згин, луговий чи лісовий простір у згині річки” (Фасмер II: 531). Можливо, *лучани* „мешканці с. Луки, Лука” Жт., Пл. обл. (Реєстр: 550), а також пор. ОН *Лучанинь* (Реєстр: 550). Ойконім має аналоги в інших слов'янських мовах: чеськ. *Loučany* (Profous II: 668), давньоолуж. *Ličane* (Eichler: 357), хорват. *Ličane* (Barac-Grum: 28).

Острівчани (1): (*Островчани*, XIX ст., Кам'янецький п-т, „...на ровной возвышенности, окаймлённой с севера на юг двумя ручьями, соединяющимися на востоке в один ручей, некогда были окружены лесом”, ИСПЕ I: 306-308), (*Островчаны*, 1765, АЮЗР V/III: 169), від *острівчани* „поселенці на острівці, острівку”, пов'язуємо з апелятивами *острівець*, *островок*, пор. *острів'янин* „житель острова” від псл. **ostrovь* „той, що обтікається” (ЕСУМ IV: 227).

Печеряни (1): (*Peczeryny*, 1593, Київська земля, маєтність Києво-Печерського монастиря, АЮЗР I/I: 387), від апелятива *печеряни* „мешканці печер” < *печера* „порожнина в землі, що має вихід; заглибина під берегом річки;нора; дірка; яма, рів; місце для вогню”, від псл. **pektera* „печера, яма”, утвореного від **pektь* „піч” (ЕСУМ IV: 364).

Поляни (5): (*Polany*, 1674, Львівська земля, AGZ X: 325); (*Поляни*, 1569, Луцький п-т, Сел РУ 1569-1647: 370), як пише М.І. Теодорович, це село отримало свою назву від назви слов'янського племені *полян* (ОВЕ II: 571); (*Поляни*, 1986, Тр, Збараський р-н, Укр АТУ: 262); (*Поляни*, 1986, Хм, Волочеський р-н, Укр АТУ: 299); (*Поляни*, 1946, Чрв, Сторожинецький р-н, Укр АТП: 645), від апелятива *поляни* „поселенці в польовій, безлісній місцевості” < *поле* „поле, рівнина”, псл. **polje* „відкрите місце, простір; рівнина, поле; рілля” похідне від **polь* „широкий, плоский, порожній, неродючий” (ЕСУМ IV: 486), пор. ОН *Полянин*, *Полянинко* – „той, хто проживає у польовій місцевості” (Бірыла II: 312). Топоназва поширена на території Славії: блр. *Паляны* (Рап Мін: 205) і *Паляне* (Рап Віц: 293), рос. *Поляны* (РФ ЦентрР: 446), пол. *Polany* (Stieber: 39), хорват. *Poljane* (Barac-Grum: 30). Топоніми-аналоги належать до ареалів східних і західних полян, тож ці паралелі виникли на обох територіях ще за часів спільнослов'янської єдності, що й простежується тепер в онімії східних і західних слов'ян [9: 65].

Росошани (1): (*Росошани*, 1622, Хотинська волость, Каталог: 41), від *росошани* „поселенці на розвиліні”, пор. *росоха* „розвиліна річки, розвилок кола”, первісно – „сук, гілка” (Фасмер III: 505), хоч засвідчено й ОН *Росоха*, пор. ОН *Росоха* (Бірыла II: 349), *Росоха* Афанасий, 1582 (Веселовский: 271), ПН *Росоха* (Реєстр: 558).

Сагани (1): (*Сагани*, 1946, Тр, Почаївський р-н, Укр АТП: 578), від апелятива *сагани* „мешканці річкової затоки, ложбини”, пор. *сага* „річкова затока, ложбина”, запозичене з тюрк.: казах. *сага* „устя ріки, низина” (Фасмер III: 543), проте є апелятив *саган* < *саган* „котел, великий горщик, взагалі посудина” (Гр IV: 92), пор. антропонім на -ан ОН *Саган*, *Саганович* (Бірыла II:

360), тому топонім можна визначати як відродинний [див. 1: 154-155].

2. Топоніми з твірними основами на означення характеру ґрунту і властивостей водного режиму

Барчани (1): (*Барчани*, 1946, Хрк, Харківський р-н, Укр АТП: 614), від *барчани* „поселенці у барці, на топкому місці”, який пов’язуємо з апелятивами *бар* „мокре місце між горбами”, *бара* „болото” (Фасмер I: 122), пох. від псл. **bara* „калюжа, болото” (ЕСУМ I: 136), пор. болг. *бара* „стояча вода, калюжа”, словен. *bára* „болото, мочарі”, чеськ. діал. *bara* „велике болото”, словац. діал. *bara* „болото, бруд” (ЭССЯ I: 153), пор. ПН *Барчанинъ* (Реєстр: 528).

Вікняни, Окняни (1): (*Окняну*, 1441, Галицька земля, AGZ XII: 99), від *вікняни* „поселенці біля вікна, на окресленому місці”, пор. *вікно* „місце в болоті, не заросле водоростями; місце, де вирує вода” (ЕСУМ I: 398). Можливо, *вікняни* „переселенці з НП Вікно” (*Окно*, 1661, Коломийське староство, LWR III: 89). Засвідчено українські назви рік, джерел та боліт *Вікно*, *Вікна* у Льв., Вл., Рв. областях [12: 189], тому можна говорити про відгідронімне походження ойконіма.

Глиняни (1): (*Gliniany*, 1397, Львівська земля, AGZ X: 2), від апелятива *глиняни* „поселенці на глині” < *глина*, псл. **glina* < **gleina* (ЕСУМ I: 524). Зафіксовано ОН *Глина*, *Глинка*, *Глинів* (Бірыла II: 111), тому вірогідне походження ойконіма від слов’янського особового імені. Щодо аналогів ойконіма, пор. пол. *Gliniany* (Podlawska: 68), чеськ. *Hlíňany* (Profous I: 633).

Золяни (1): (*Zolany*, 1624, Київське воєводство, ŽD XXI: 371), від *золяни* „поселенці на ґрунті білястого кольору, золистому місці”, пор. *зола* „попіл; луг з попелу” (ЕСУМ II: 274), а також *золь* „негода, сльота, сирий туман” [див. 10: 179]. Засвідчено й антропонім *Зола*, пор. ОН *Зола*, *Золін* (Бірыла II: 160), *Золін* Гаврило Минич, 1606 (Веселовский: 124), тому можна говорити про відантропонімне походження топоніма.

Калужани (1): (*Kalužany*, ЙФМ, домінія Судова Вишня, Й XIII – 277, Ф XII – 269: 138), від *калужани* „поселенці на болотистому ґрунті”, пов’язуємо з апелятивами *калюжа/калуга*, від прасл. **kaljuža* (ЕСУМ II: 354), **kaluga* „болото, калюжа”, похідних від **kaľ* „бруд, баговиння” (ЭССЯ IX: 125-126). Можливо, *калужани* „переселенці з НП *Kaluza*” (староство Перемишль, 1890, SORG: 347).

Кам’янчани (1): (*Кам’янчани*, 1946, Днп, Криничанський р-н, Укр АТП: 56), від апелятива *кам’янчани* „поселенці на кам’янистому ґрунті” або „переселенці з НП Кам’янець, Кам’янка” (СГН Укр: 188). Пов’язуємо з апелятивами *камінець*, *кам’янка*, прасл. **katěньсь* „камінь”, „кам’яниста земля”, укр. діал. *камінець* „берег, вкритий галькою”, прасл. **katěнька*: укр. діал. *камінка* „кам’яниста гора”, рос. діал. *каменка* „річка або ручай з кам’янистим дном”, н.-луж. *катенка* „кам’янисте поле”, пох. від основи **katēn-* (ЭССЯ IX: 133-134).

Криничани (1): (*Krnyczany*, 1441, AGZ XIV: 504), від *криничани* „поселенці біля джерела, у колодязному краю”, пор. апелятив *криниця* „холодна, джерельна вода” (ЕСУМ III: 93), „джерело, невелика яма з водою, колодязь на водяній жилі” (Фасмер II: 377).

Мокряни (3): (*Mokrzany*, XVI ст., Самбірське староство, ЖІУР I: 253);

(*Mokrzany Male*, 1531, AS V: 259); (*Mokrzany Wielkie*, 1531, AS V: 259), від мокряни „поселенці на мокрому ґрунті”, пов’язуємо з апелятивом *мокрий*, пор. мокряни (мн.) „багно” (ЕСУМ III: 499), хоч засвідчено і ОН *Мокрий* (Веселовский: 202; Бірыла II: 286). Ойконім має інослов’янські відповідники: блр. *Макраны* (Рап Бр: 81), чеськ. *Mokřany* (Profous III: 126), давньоолуж. *Mokřane* (Eichler: 361).

Мшани (1): (*Мшани*, 1946, Тр, Зборівський р-н, Укр АТП: 565), від *мшани* „поселенці на місці, порослому мохом; люди, які мешкають на болоті”, апелятив *мох* „мох” від псл. **тѣхъ, тохъ* (ЕСУМ III: 521). Слід враховувати, що крім спільнослов’янського значення „мох” цей географічний термін функціонував і функціонує у значенні „болото” [див. 12: 176]. Зафіксовано й озеро *Мшани* у Ратнівському старостві (1565, АЮЗР VII/II: 313). Щодо аналогів, пор. ойконім блр. *Мшаны* (Рап Мг: 122).

Імшани (1): (рос. *Имшане*, 1779, Глухівський п-т, ОНСН: 456), від *імшани* „поселенці на місці, порослому мохом; люди, які мешкають на болоті”, від апелятива *мох*, пор. *имшинѣ* „мох” (ЕСУМ III: 521) (див. вище).

Озеряни (14): (**W□□□A□□**, 1396, Дубенський п-т, біля Острога, Грамоти XIV: 128); (*Озеряни*, 1579, належало Києво-Печерському монастиреві, АЗР III: 250); (*Озеряны*, XIX ст., Овруцький п-т, ОВЕ I: 419); (*Jezerzany*, 1452, Тлумач, MRPS IV/III: 398); (*Jezierzany*, 1578, Галицький п-т, *ŽD* XVIII: 87); (*Jezierzany*, 1890, староство Бучач, п-т судовий Бучач, SORG: 85); (*Озеряни*, 1946, Тр, Зборівський р-н, Укр АТП: 566); (*Озеряни*, середина XVI ст., Скальське староство, ЖІУР VII: 196); (*Озеряни*, 1946, Чрг, Варвинський р-н, Укр АТП: 653); (*Озеряни*, 1946, Чрг, Бобровицький р-н, Укр АТП: 652); (*Озеряни*, 1946, Хрс, Генічеський р-н, Укр АТП: 623); (*Ozerany*, 1583, Волинське воєводство, *ŽD* XIX: 85); (*Нові Озеряни*, 1946, Вл, Луцький р-н, Укр АТП: 62); (*Ozerany*, 1577, Волинське воєводство, *ŽD* XIX: 69), від апелятива *озеряни* „поселенці біля озера” < *озеро* „озеро” (ЕСУМ IV: 166). За В.П.Шульгачем, буквально, *озеряни* „поселення (поселенці) біля озера” [11: 100], поряд з цим засвідчено ОН *Озеро*, пор. *Іона Озеро*, XV ст. (Веселовский: 229), ПН *Озерян* (Горпинич: 147). Назва має аналоги на інших теренах Славії: пол. *Jeziórany* (Podlawska: 68), чеськ. *Jezeřany* (Profous II: 138), хорват. *Jezerane* (Barac-Grum: 28).

Озерняни (1): (*Озерняни*, 1946, Тр, Зборівський р-н, Укр АТП: 565), від *озерняни* „поселенці в озерній місцевості”, пов’язуємо з прикметником *озерний* (ЕССЯ VI: 34), менш імовірно, від назви НП *Озерна*, *Озерне* (Вл, Кв, Укр АТП: 808).

Піщани, Піщана (1): (*Pieszczyany*, 1613, Брацлавське воєводство, *ŽD* XXI: 574), від апелятива *піщани* „поселенці на піщаному ґрунті” < *пісок* „піщана земля” (ЕСУМ IV: 415), менш ймовірно „рід чи піддані Піщана”, пор. ОН *Піщан* (Бірыла II: 325), *Піщан* (Тупиков: 302). Порівняйте інші слов’янські аналоги ойконіма: пол. *Puyszczyany* (1505, MRPS III: 141), чеськ. *Piesčane* (Profous III: 364), словац. *Piešťany* (Шпілько: 177).

Плісняни (1): (*Плісняни*, 1649, Львівська земля, ЖІУР V: 225), від апелятива *плісняни* „поселенці на пліснявому, цвілому місці”, пор. *плісінь*, *плісень* „цвіль, плісень; мукор головчастий, *Mucor mucedo*” (ЕСУМ IV: 449).

пов'язуємо з апелятивом *верба*, можливо, *верб'яни* „мешканці НП Верб'є” (*Wyerzbye*, 1545, MRPS IV/I: 429). Ойконім засвідчено на території Польщі: пол. *Wyerzbyani* (1525, Сандомирськ., MRPS IV/II: 322).

Вільшани (7): (*Вільшани*, 1986, Хрк, Дергачівський р-н, Укр АТУ: 277); (*Вільшани*, 1946, К-П, Волочиський р-н, Укр АТП: 297); (*Вільшани*, 1946, Чрг, Іваницький р-н, Укр АТП: 656); (*Вільшани*, 1946, Зк, Хустівський округ, Укр АТП: 693); (*Вільшани*, 1946, Вл, Горохівський р-н, Укр АТП: 52); (*Вільшани*, 1946, Пл., Полтавський р-н, Укр АТП: 425); (*Нижні Вільшани*, 2001, Пл., Полтавський р-н, СГН Укр: 270), (*Нижні Вільшани*, 1946, Пл., Полтавський р-н, Укр АТП: 425). Ойконім *Вільшани* засвідчений на території всієї України, тому зараховуємо його до локально-етнічних назв топографічного характеру на означення рослинного покриву. Поділяємо думку В.П. Шульгача, що в основі топоніма лежить назва жителів за місцем їх проживання, тобто *вільшани* „поселенці у вільховому лісі”, пор. укр. *вільха* „вільха *Alnus*”, рос. *ольха* від псл. **ol̥xa/*jel̥xa* (Фасмер III: 137), тому це структурний тип на **-ани (-яни)** [11: 102]. На інших слов'янських теренах назва має такі аналоги: блр. *Альшаны* (Рап Бр: 14), пол. *Olczany* (Podlaska: 69), чеськ. *Olšany* (Profous III: 272), давньолуж. *Ol' šane* (Eichler: 359), хорват. *Jelšane* (Barić-Grum: 28).

Гречани (3): (*Гречани*, 1946, Пл., Кобеляцький р-н, Укр АТП: 407); (*Гречани*, 1946, Льв, Краковецький р-н, Укр АТП: 333); (*Гречани*, XVIII ст., Подільське воєводство, Кр: 495), пов'язуємо з апелятивом *гречаний* „з гречки; (про масть) укритий коричневими крапками”, що пох. від *грек*, як назва рослини, що потрапила до східних слов'ян через греків (ЕСУМ I: 592). Зафіксовано і ПН *Грек* (Реєстр: 537).

Деревляни (3): (*Derewlany*, ЙФМ, циркул Броди, Й XVIII– 102, Ф XVIII – 72: 98); (*Derewlany*, 1629, Кам'янецька земля, Кр: 425); (*Derewlany*, 1578, Белзька земля, Буський п-т, *ŽD* XVIII/I: 236), від апелятива *деревляни* „поселенці в лісистій місцевості, серед дерев” < *дерево* від прасл. **dervo* „дерево” (ЕССЯ IV: 211), пор. *деревля* „зрубані дерева” (ЕСУМ II: 36). Прозорість назви *деревляни* (той же корінь, що й у слові „*дерево*”) не дозволяє чітко розмежувати назви, похідні від етноніма і від апелятива. У сучасній ономастичній системі України важко відшукати похідні від етноніма *деревляни*, бо численні ойконіми з такою основою сприймаються виключно на апелятивному фоні [3: 92]. Засвідчено давньолужицьку ойконімну назву *Drev'ane* (Eichler: 360).

Добрівляни, Дубровляни (5): (*Дубровляни*, середина XVI ст., Галицьке староство, ЖІУР VII: 169); (*Dobrawlany*, 1530, Кам'янецький п-т, *ŽD* XIX: 175); (*Dubrowlany*, 1494, Дрогобицький п-т, Перемишльська земля, AGZ IV: 206); (*Dubrowlany*, 1578, Жидачівський п-т, Львівська земля, *ŽD* XVIII: 80); (*Dubrowlany*, 1589, Стрийський п-т, Перемишльська земля, *ŽD* XVIII: 41), від *дубровляни* „люди, які оселилися у діброві, дубовому лісі; у лісі”, пор. псл. **d brava (*d brova)* „заглибина, яма, долина, яр”, „густий ліс, який густо ріс у долинах” (ЕСУМ II: 20, 84). Можливо, відкатоїконімний топонім від назви НП *Дуброва* (*Dambrowa*, 1422, AGZ V: 45), *Дуброви* (*Дубровы*, 1516, Л Метр I: 910). Засвідчено ОН *Дуброва* Станиславь, 1522 (Л Метр I: 1031), *Дуброва*, *Дубрава* (Бірыла II: 139), *Дубрава* Рамен'єв, *Дубровин* Ісаак (Веселовский: 102), ПН

Добров'ян (СП: 124), проте діапазон поширення назви на теренах України свідчить про її локально-етнічний характер, пор. чеськ. *Doubravany* (Profous I: 441), блр. *Dubrowlany* (1526, Віленська губернія, AS III: 281). Форма *добрівляни* відбиває наслідки зміни [у]-[о], зумовленої впливом апелятива „добро” [пор. 2: 69].

Дубляни (4): (*Dublany*, 1515, Львівський п-т, *ŽD XVIII/I*: 67); (*Дубляни*, 1946, Др, Дублянський р-н, Укр АТП: 138); (*Dublany*, 1515, Самбірський п-т, *ŽD XVIII/I*: 140); (*Дубляны*, 1552, Луцький п-т, АЮЗР VII/I: 158), від апелятива *дубляни* „поселенці в дубовому лісі” < *дуб* (бот.) „*Quercus robur* L.; деревина дуба; дубильна речовина; (діал., іст.) вид великого човна”, пор. *дуб'я*, *дубля* „дуби” (ЕСУМ II: 138). Проте зафіксовано ОН *Дуб*, *Дубок* (Бірыла II: 138), що дає підстави пов'язувати походження ойконіма зі слов'янським відапелятивним іменем. Щодо відповідників, засвідчено чеськ. *Dubany* (Profous I: 483).

Жебріяни (1): (*Жебріяни*, 1842, Акерманський округ, Сел РУ 1826-1849: 404), пов'язуємо з апелятивом *жабрій/жебрій/жибрій* (бот.) „осот” (ЕСУМ II: 184).

Комишани (1): (*Комишани*, 1946, Хрс, Білозерський р-н, Укр АТП: 621), від апелятива *комишани* „люди, які оселилися поблизу комишів”, що пов'язуємо з *комиш* „комиш” (Фасмер II: 176). Менш імовірним є походження ойконіма від антропоніма, пор. ОН *Комиш*, *Комишко*, *Комишин* (Бірыла II: 177), ПН *Комишан*, *Камишан* (Горпинич: 105, 230). В.В. Лобода вважає, що топонім утворено перенесенням на населений пункт назви мешканців села з відапелятивною назвою (*комиш* – с. *Комиш* – *комишани* – с. *Комишани*) [8: 97].

Корчани (1): (*Корчани*, 1946, См, Лебединський р-н, Укр АТП: 532), від апелятива *корчани* < *корч* „пень; кущ” (Гр II: 289). Менш імовірно походження ойконіма від ОН *Корч*, *Корчик* (Бірыла II: 214).

Липляни, Ліпляни (2): (*Liplany*, 1583, Луцький п-т, *ŽD XIX*: 92); (*Ліпляни*, 1545, Овруцький п-т, АЮЗР IV/I: 49). Ойконім має відповідники в інших слов'янських топонімах: пол. *Lipiany* (Rospond SEMG: 188), чеськ. *Lipany* (Profous II: 630), словац. *Lipany* (Шпілько: 177), давньолуж. *Lipane* (Eichler: 361). Засвідчено ОН *Липа*, *Липко*, *Липка* (Бірыла II: 252), проте, беручи до уваги поширеність цього топоніма на слов'янських землях, кваліфікуємо цей онім як локально-етнічну назву топографічного характеру з твірною основою на означення рослинного покриву [11: 77], тому *липляни* „поселенці біля, серед лип”, апелятив *липа* (бот.) „*Tilia* L.” від псл. **lipa* (ЕСУМ III: 237).

Личани (1): (*Лычаны*, 1765, Володимирська земля, АЮЗР V/III: 95), поділяємо думку В.П. Шульгача: *личани* – буквально, „жителі, в той чи інший спосіб дотичні до лика”, пор. *Ličani* – поселення в Хорватії, Боснії й Герцеговині [11: 77], чеськ. *Ličani* (Profous II: 607). Менш імовірно, що це відкатоїконічне утворення від назви НП *Личі* (1864, Сквирський п-т, Ск КГ: 230), або ж від слов'янського автохтонного відапелятивного імені, пор. ОН *Лич*, *Личин*, *Личів* (Бірыла II: 261), Іван *Лич*, XVI, Новгород (Веселовский: 188).

Лубяни (1): (*Lubyanu*, 1444, Львівська земля, AGZ XIV: 145), від *лубяни* „поселенці, в той чи інший спосіб пов'язані з лубом”, пор. апелятив *луб* „кора” (Гр II: 379). Стосовно аналогів, зафіксовано такі назви: блр. *Лубяны* (Рап Мг: 105), пол. *Lubiany* (Rospond SEMG: 209), давньолуж. *Lub'ane* (Eichler: 368).

Рогожани (1): (*Rohożany*, 1577, Володимирський п-т, *ŽD XIX: 72*), *рогожани* „поселенці біля, серед рогозу”, пор. апелятив *rogiz* „болотна рослина, Турфа”, від псл. **rogozъ* „очерет, комиш” (Фасмер III: 490). Проте зафіксовано антропонім *Рогожа*, пор. ОН *Рогожа*, *Рогожин* (Веселовский: 269), ПН *Рогожа* (СП: 302)). Щодо інослов'янських аналогів, засвідчено польський топонім *Rohożany* (Domański: 14-15).

4. Топоніми з твірними основами на означення способу поселення, освоєння землі

Бабани (1): (*Бабани*, 1641, Брацлавський п-т, Сел РУ 1569-1647: 472), пов'язуємо з апелятивом *баба* „купа, могила”, пор. *кам'яна баба* „кам'яний бовван давнього походження, що найчастіше трапляється у степу на могилах” (СУМ I: 75), *кам'яна баба* „назва кам'яних ідолів на півдні Росії” (Фасмер I: 100).

Берем'яни (2): (*Veretyany*, 1493, Заліщицький п-т, АЮЗР VIII/III: 339); (*Берем'яни*, 1986, ІФ, Городенківський р-н, Укр АТУ: 123), від апелятива *берем'яни* „люди-злидарі?”, який пов'язуємо з *берем'я* „тягар, ноша”, пор. болг. *брѣме* „ноша, вантаж, тюк”, макед. *брѣме* „ноша, в'язанка”, словен. *bréme* „тягар, ноша; тюк, зв'язка” (ЕССЯ I: 196-197), ст.-укр. *беремя* „вантаж, тягар, ноша, клунок”, „повинність; обов'язки” (Сл УМ 2: 76), що пох. з прасл. **bermen*, пов'язаного з дієсловом **ber* (ЕСУМ I: 173).

Бочани (1): (*Бочани*, 2001, Зп, Гуляйпільський р-н, СГН Укр: 44), від апелятива *бочани* „поселенці на боці чогось”, пор. *бочанин* „житель протилежного берега річки” (ЕСУМ I: 194), пор. *бік* „бік”, від прасл. **bokъ* „бік, край, сторона, берег” (ЕССЯ II: 170), менш імовірно, що топоназва відантропонімна, пор. ОН *Бок*, *Боков* (Бірыла II: 57), *Бокъ* (Тупиков: 58); *Боков* Иван, 1562 (Веселовский: 43). Пор. російський ойконім *Бочаны* (Нариси: 60).

Горожани (2): (*Горожани*, 1846, Самбірський округ, ІМСУ Лв: 17); (*Horożany*, 1583, Волинське воєводство, *ŽD XIX: 112*), від апелятива *город* (заст. розм.) „місто” < *горожани* „люди, які переселилися, прийшли з міста” (ЕСУМ I: 571), пор. прасл. **godjan(in)ъ*, др.-русск. *горожанинъ* „житель города”, похідне з суфіксом *-jan(in)ъ* від **gordъ* „город, укріплення, фортеця” (ЕССЯ VII: 36-38). Менш імовірно, що топонім походить від слов'янського гіпокористичного імені: *горожани* „рід чи піддані *Города*” < ОН *Городъ* < *Городиславъ* (Демчук: 71), твірна основа *-город-* < „городити” (Males: 87).

Граждани (1): (*Граждани*, 1946, Пл, Покровсько-Багачанський р-н, Укр. АТП: 424), від *граждани* „поселенці на обгородженому місці (?)”, що пов'язуємо з апелятивом *гражда* „високий дощаний паркан з дахом; садиба; хлів, стайня” (ЕСУМ I: 581) з прасл. **gordjъ/*gordja*, пор. болг. *гражд* „ограда”, „хлів”, словен. *grája* „огорожа, загата”, чеськ. *hráz* „насип, дамба, огорожа”, слвц. *hrádza* „гребля, дамба, насип”, пол. *grodza* „загородка, огорожа” (ЕССЯ VII: 36-37).

Жежеляни, Жужеляни (2): (*Жужеляни*, 1986, Лв, Сокальський р-н, Укр АТУ: 186); (*Жежеляни*, 1633, Житомирський п-т, Сел РУ 1569-1647: 460), від *жежеляни* „поселенці на відкритому місці”, який походить від апелятива *жежель* „місце, відкрите для вітру” (Гр I: 478), а також пор. *жижель* „головешка”, пов'язане з *жегти* „палити, пекти” від псл. **žegti* < **gegti* (ЕСУМ

II: 191), тоді *жежеляни* „поселенці на вигорілому місці”.

Колибани (1): (*Колыбаны*, 1493, Летичівський п-т, АЮЗР VIII/II: 338), від апелятива *колиба* „пастуший курінь; зимове дерев'яне житло гуцулів-лісорубів” (ЕСУМ II: 510), що пох. від прасл. **kolyba* „курінь, комора, халупа”, яке продовжує і.-с. **kālībā* (ЕССЯ X: 162-164).

Кучани (2): (*Кучани*, 1946, Вл, Головнянський р-н, Укр. АТП, 51); (*Кучани*, 1946, Льв, Винниківський р-н, Укр АТП: 327), пов'язуємо з апелятивом *кутяни* „мешканці певної частини села”, *кучанин* „сусід (по кутку) на селі” (ЕСУМ III: 161), пор. *куца* „шатро, намет” – запозичення зі ст.-сл. мови, ст.-сл. **□Ж□□□** „шатро, хатина” є одним з рефлексів псл. **k tja* „хата, дім”, відбитого також в українській мові – апелятив *куча* „приміщення для тварин” (ЕСУМ III: 171), пор. *куча* „приміщення для свійських тварин” від псл. **k tja* „шатро” похідного від **k tati* „кутати” або **k tь* „кут; місце біля вогнища”, а також *куча* „купа” з псл. **kukja* „гуля, пагорб” (ЕСУМ III: 167). Засвідчено ОН *Куча*, *Кучка*, *Кучко*, *Кучин* (Бірыла II: 237), рос. *Куча* Ігнат'євич Яковлев, XV ст., *Кучин* Наум Савельєвич, 1619 (Веселовский: 175), проте, виходячи з особливостей виникнення назв на **-ани (-яни)**, ми схильні зараховувати ойконім *Кучани* до локально-етнічних назв.

Могіляни (3): (*Mogilany*, 1399, Львівська земля, AGZ X: 2); (□□□□□**▲**□□, 1546, Волинська земля, AS IV: 446); (*Могіляни*, 1946, Зп, Укр АТП: 208), від апелятива *могила* „яма для поховання; насип над похованим; глиняна форма”, пор. псл. **mogyla* „купа” (ЕСУМ III: 493). Репрезентовано ОН *Могила*, *Могилин*, *Могилевич* (Бірыла II: 265), але, зважаючи на первинну функцію форманта **-ани (-яни)**, кваліфікуємо *Могіляни* як локально-етнічну назву. Ойконім засвідчено на інших слов'янських територіях: блр. *Магіляны* (Рап Бр: 80), пол. *Mogilany* (Taszycki V: 100).

Монастирчани (1): (*Manasterczany*, 1378, MRPS IV/III: 360), погоджуємося з думкою Д.Г. Бучка, що *монастирчани* – це „назва людей, які належали до монастиря” [2: 91]. Менш імовірно, що *монастирчани* – це „мешканці НП Монастирець” (*Монастирець*, Льв, Зк, СГН Укр: 262).

Огульчани (1): (*Огульчани*, 1946, Вр, Ново-Світлівський р-н, Укр АТП: 96), від апелятива *огульчани*, який пов'язуємо з *огул* „ціле, сукупність” (Фасмер III: 120), *огул*, *вогул* „робота на жнивах за кілька кіп” (ЕСУМ IV: 156).

Острожани (1): (*Ostrożany*, 1765, Київський п-т, АЮЗР V/III: 219), пов'язуємо з апелятивом *острог* „огорожене частоколом місце, селище, укріплений пункт; в'язниця, тюрма”, з прасл. **ostrogъ* „обгороджене гострими кілками місце” (ЕСУМ IV: 228), пор. пол. *Ostrożany* (1580, Дрогицький п-т, ŻD XVIII/1: 47). Ойконім може походити від катойконіма *острожани* „переселенці з НП *Острог*” (СГН Укр., 297).

Просокиряни (1): (*Просокиряни*. 1848, Буковинський округ, Сел РУ 1826-1849: 316), Ю.О. Карпенко так пояснює походження цієї назви: с. *Просокиряни* (Глибоцьк.) < *Просекарени* (народна назва *Прэсэкарени*) походить від молд. *присэкар* „пасічник” [6: 14], таким чином, *просокиряни* „люди, які займаються бджільництвом”.

П'ятничани (4): (*Pyanthniczany*, 1444, п-т Бібрка, AS I: 40); (*Piatniczany*,

1515, Стрийський п-т, Перемишльська земля, *ŽD XVIII*: 145); (*Пятничаны*, 1493, Кам'янецький п-т, АЮЗР VIII/II: 341); (*Петничаны*, 1530, Брацлавське воєводство, АЮЗР VII/II: 16). Ойконім пов'язуємо з релігійними віруваннями поселенців у Святу *Параскевію-П'ятницю*, пор., *Парасковія* – запозичення з грецької мови пов'язане з *paraskeyē* „приготування”, „п'ятниця, переддень свята” (Трійняк: 287), або ж *п'ятничани* „переселенці з НП П'ятниця” (*Pyathnycza*, 1545, MRPS IV/III: 240).

Розворяни (1): (*Rozworzany*, 1468, Львівський п-т, AGZ XV: 87), пов'язуємо з дієсловом *орати/ворати* „обробляти землю плугом, сохою” (ЕСУМ IV: 207), пор. *розора* „розор, межа між двома зораними полями, проведена плугом, або між грядками, зроблена заступом” (ЕСУМ IV: 208), Фонетичні процеси: виникнення приставного [в] на початку слова перед голосним [о]. Ще пор. укр. *розвора* „дрюк, який сполучає задню і передню теліжки воза, яким регулюється довжина воза” [5: 119], яке пох. від *вор* „огорожа, тин” (Фасмер I: 350), може зіставлятися з дієсловом *розворити* „відділити у возі передок від спинки, знову їх об'єднати довгою жердиною і так подовжити віз для перевезення зрублених дерев, дошок та ін.” (Гр IV: 37). Засвідчено антропонім *Розвора* (*Rozwora*, середина XVI ст., м. Кам'янка, ЖІУР III: 305).

Скотиняни (1): (*Скотыняны*, 1765, Кам'янецька земля, АЮЗР V/II/I: 153), пов'язуємо з апелятивом *скот/скотина* „скот; майно” (Фасмер III: 655).

Хлівчани (1): (*Chlewczany*, 1531, Белзька земля, *ŽD XVIII*/ I: 240), пов'язуємо з апелятивом *хлівець* „маленький хлів”, що пох. від прасл. **xlěvьсь* „маленький хлів, вівчарня, загін (для тварин)”, пор. др.-русск. *хлѣвьць* „поле, луг”, похідне від прасл. **xlěvь* „хлів; загін, стійло; приміщення для скота; конюшня” (ЕССЯ VIII: 30-31), запозиченого з гот. *hlaiw* „могила, печера” (Фасмер IV: 243). Можливо, назва походить від слов'янського відапелятивного імені *Хлівко*, пор. ПН *Хлів* (Фаріон: 303).

Широчани (1): (*Широчани*, 1946, Днп, Апостолівський р-н, Укр АТП: 109), від апелятива *широчани* „поселенці на широкому місці” < *широкий*, пор. *широкий* „широкий, просторий” (СДЯ III/II: 1595).

Шумляни (2): (*Szumłani*, 1440, Галицька земля, AGZ XII: 86); (*Szumłani Male*, ЙФМ, домінія Бережани, Й IX – 27, Ф IX – 17: 334), від *шумляни* „поселенці біля, серед лісу”, пов'язуємо з апелятивом *шума* „ліс” (Митр. Іл. ЕС IV: 522).

5. Топоніми з твірними основами на означення понять руху, переміщення

Залишани (1) (*Залишани*, 1836, Радомишльський п-т, Київська губернія, Сел РУ 1826-1849: 386), пов'язуємо з дієсловом *залишати*, пор. *лишити* „покинути, розлучитися; передати у спадщину; не взяти з собою; зберегти; перестати щось робити; позбавити”, пох від псл. **lišiti* „позбавити, залишити, минути” (ЕСУМ III: 252). Можливо, словоформа *Залишани* є помилковим записом назви *Залішани*, тобто „поселенці за лісом”.

Мощани (3): (*Mosczany*, 1670, Володимирський п-т, Р Метр: 452); (*Мощаны*, 1903, Волинська губернія, Рівненський п-т, МВГ: 11), (*Мощани*, 1656, Кв., біля м. Вишгород, Док БХ: 477), можливо, пов'язане з апелятивом

**moščepъ(jь)*, пор. укр. *мо́щаний*, утвореним від дієслова **mostiti* „мостити” (пор. *Примоцани*), пор. пол. *Moszczany* (1890, староство Ярослав, SORG: 202).

Примоцани (1): (*Примоцани*, 1946, Льв, Магерівський р-н, Укр АТП: 338), від апелятива *примоцани* „ті, що примостилися”, який пов’язуємо з дієсловом *мостити* „настилати міст, підлогу, брук; класти, розміщати; влаштовувати гніздо”, пор. *приміст* „тротуар; причал для порома; лавочка біля стінки” (ЕСУМ III: 482-483). Можливо, *примоцани* „поселенці при мості” від апелятива *міст* „споруда для переходу чи переїзду через річку; дерев’яна підлога”, що пох. від псл. **mostь* „міст; шматки дерева, дрібні гілки, накидані на болото чи грузьку землю для зручності переходу” (ЕСУМ III: 482-483).

Ухожани (1): (*Ухожани*, 1946, Од, Піщанський р-н, Укр АТП: 386), від апелятива *ухожани*, який пов’язуємо з дієсловом *ходити* (Фасмер IV: 253), ще пор. мікротопонім *Ухожа*, частина с. Шельпахівка в Уманському уїзді (Ск КГ: 368). Засвідчено українські топоніми: гелонім *Охожа* (Рв.), торфовище *Охо́жа* (Вл.), урочище *Охо́жа* (Вл.), ліс *Обхожа* (См), праформа яких **obходja* мотивована, на думку В.П. Шульгача географічним терміном, похідним від дієслова **obходiti*, пор. напр., блр. діал. *ахо́жа* „велике болото”, рос. діал. *охо́жа* „пасовище”, сербохорв. *охо́да* „обхідна дорога” < **obходja* [12: 181].

Локально-етнічні топоніми на **-ани (-яни)**, зокрема, назви топографічного характеру широко представлені на теренах України. За семантикою твірних основ ми виділили такі групи назв:

- на означення властивостей рельєфу (*Бережани, Долиняни*),
- на означення характеру ґрунту і властивостей водного режиму (*Озеряни, Поточани*),
- на означення рослинного покриву (*Вільшани, Дубровляни*),
- на означення способу поселення, освоєння землі (*Кучани, Огульчани*),
- на означення понять руху, переміщення (*Залишани, Ухожани*).

З них найпоширеніші топоніми з твірними основами на означення характеру ґрунту і властивостей водного режиму (20), на означення способу поселення, освоєння землі (19), на означення властивостей рельєфу (16), на означення рослинного покриву (14). Найменше топонімів з твірними основами на означення понять руху, переміщення. Більшість назв з такими основами мають ойконімні паралелі на інших слов’янських землях.

Скорочення

АЗР Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографической комиссией. Т. I-IV. – СПб, 1846-1851.

АЛМ Акты литовской метрики, собранные Ф.И. Леонтовичем. – Варшава, 1896-1897. – Т. I. Вып. I-II.

АЛРГ Акты литовско-русского государства, изданные М.Довнар-Запольским. Вып.1 (1390-1529). – М., 1899. – 260 с.

АЮЗР Архивъ Юго-Западной Россіи, издаваемый Временною Комиссією для разбора древнихъ актовъ. Ч. I-VIII. – К., 1859-1914.

Бірыла I Бірыла М.В. Беларуская антрапанімія. I. Уласныя імёны, імёны-мянушкі, імёны по бацьку, прозвішчы. – Мінск, 1966.

- Бірыла П Бірыла М.В. Беларуская антрапанімія. II. Прозвішчы, утвораныя ад апелятыўнай лексики. – Мінск, 1969.
- Веселовский Веселовский С.Б. Ономастикон: Древнерусские имена, прозвища и фамилии. – М., 1974.
- ГОЛУ Генеральный опис Лівобережної України 1765-1769 рр. Показчик населених пунктів. – К., 1959. – 186 с.
- Горпинич Горпинич В.О Прізвища степової України. Словник. – Дніпропетровськ, 2000. – 404 с.
- Гр Словарь української мови. Упор. Б. Грінченко. Т. I-IV. – К., 1907-1909.
- Грамоти XIV Грамоти XIV ст. / Упор. М.М. Пешак. – К, 1974. – 256 с.
- Демчук Демчук М.О. Слов'янські автохтонні особові власні імена в українській антропонімії XIV-XVIIст. – К., 1988.
- Док БХ Документи Богдана Хмельницького (1648-1657). – К., 1961. – 740 с.
- ЕСУМ Етимологічний словник української мови: У 7 т. – К., 1982-2003. – Т. I-IV.
- ЖІУР Жерела до історії України-Руси. – Львів, 1895-1903. Т. I-VII.
- ІМСУ Льв Історія міст і сіл Української РСР. Львівська область. – К., 1968. – 979 с.
- ИСПЕ Сецинский Е. Исторические сведения о приходах церквах Подольской епархии. I. Каменецкий уезд. – Каменец-Подольский, 1895. – 611 с.
- ЙФМ Йосифінська (1785-1788) і Францисканська (1819-1820) метрики. Перші поземельні кадастри Галичини. Показчик населених пунктів. – К., 1965.
- Каталог Каталог колекції документів Київської Археографічної комісії 1369-1899 рр. – К., 1971.
- Кр Крикун М. Кількість і структура поселень Подільського воєводства в першій половині XVII століття // ЗНТШ. Т.СХLIII. Праці історично-філософської секції. – Львів, 2002. – С. 374-521.
- Л Метр Литовская метрика. // Русская историческая библиотека. Т. XX. – Пб, 1903. Т. XXVII. – С-Пб, 1910.
- Митр. Іл. ЕС Митрополит Іларіон. Етимологічно-семантичний словник української мови. Т. I-IV. – Вінніпег, 1979-1994.
- МВГ Материали по статистике...Волынской губернии за период 1903-1912 гг. – Житомир, 1914.
- Нариси В.О Горпинич. Нариси з контрастивної лінгвістики (новгородсько-рязансько-українські паралелі). Монографія. // Ономастика і апелятиви. Вип. 19. – Дніпропетровськ, 2004. – 180 с.
- ОВЕ Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии. Сост. Н.И. Теодорович. Т. I-V. – Почаев, 1888-1903.
- ОНСН Опис Новгородсіверського намісництва (1779-1781). – К., 1931. – 596 с.

- Рап Бр Рапановіч Я. Н. Сло8нік назва8 населених пункта8
Брэсцкай вобласці. – Мінск, 1980. – 176 с.
- Рап Віц Рапановіч Я. Н. Сло8нік назва8 населених пункта8
Віцебскай вобласці. – Мінск, 1977. – 504 с.
- Рап Мін Рапановіч Я. Н. Сло8нік назва8 населених пункта8
Мінскай вобласці. – Мінск, 1981. – 360 с.
- Реєстр Реєстр Війська Запорозького 1649 року./ Підг. До друку
О.В. Тодійчук, В.В. Страшко, Р.І. Остащ, Р.В. Майборода. – К.: Н. д., 1995. –
588с.
- Р Метр Руська (Волинська) метрика 1652-1673 рр. // Пам'ятки
історії Східної Європи. Джерела XV-XVII ст. Т.V. / Укл. П. Кулаковський. –
Острог – Варшава – Москва, 1999. – 606с.
- РФ ЦентрР Советский союз. Географическое описание в 22 томах.
Российская Федерация. Центральная Россия. – М.: Мысль, 1970. – 907 с.
- СГУ Словник гідронімів України. / Уклад. І.М. Железняк. та
ін. – К., 1979. – 780 с.
- СГН Укр В.О. Горпинич. Словник географічних назв України. –
К. : Довіра, 2001. – 526 с.
- СДЯ Срезневский И.И. Словарь древнерусского языка. Т. I-
III. – М., 1989.
- Сел РУ 1569-1647Селянський рух на Україні 1569-1647 рр. – К., 1993. –
534с.
- Сел РУ 1826-1849Селянський рух на Україні 1826-1849 рр. – К., 1985. –
503с.
- Сел РУ 1850-1861Селянський рух на Україні 1850-1861 рр. – К., 1988. –
448с.
- Ск КГ Сказания о населенных местностях Киевской
губернии или статистические ... заметки... Собр. Л. Похилевич. – К., 1864.
- СП Словник прізвищ / Гол.ред. К.М. Лук'янюк. – Чернівці:
„Букрек”, 2002. – 424с.
- Сл УМ Словник української мови XVI-XVII ст. В. 1-11. Львів,
1994-2004.
- СУМ Словник української мови. Т.І. – К., 1970.
- Трійняк Трійняк І.І. Словник українських імен. – К.: Довіра,
2005. – 509 с.
- Тупиков Тупиков Н.М. Словарь древнерусских личных
собственных имен. – СПб, 1903.
- Укр АТП Українська РСР. Адміністративно-територіальний
поділ. – К., 1947. – 1063 с.
- Укр АТУ Адміністративно-територіальний устрій на 1 січня 1987
року. Українська РСР. – К., 1987. – 504 с.
- Фаріон Фаріон І.Д. Українські прізвищеві назви
Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII – початку XIX ст. (з
етимологічним словником) – Л.: Літопис, 2001.

- Фасмер Фасмер М. Этимологический словарь русского языка. Т. 1-4. – М., 2004.
- Шпітько Шпітько І.М. Творення ад'єктонімів від ойконімів з формантом -ан-у в словацькій літературній мові // Ономастика і апелятиви. В. 10./ За ред. В.О. Горпинича. – Дніпропетровськ: ДДУ, 2000. – С. 175-180.
- ЭССЯ Этимологический словарь славянских языков: Прасл. лекс. фонд / Под ред. О.Н. Трубачева. – М., 1974–2003. Вып. 1–30.
- AGZ Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego Bernardyńskiego we Lwowie. – Lwów, 1868-1935. T. I-XXV.
- AS Archiwum książąt Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie. – Lwów, 1887-1910. T. I-VII.
- Barac-Grum Vida Barac-Grum. Motiviranost toponomastičkih osnova tvorenih sufiksom -ane. // Втора југословенска ономастичка конференција. Скопје, 6-9 окт., 1977. – Скопје, 1980. – С. 27-31.
- Domański Józef Domański. Śląskie nazwy miejscowe na -'anie (→ -'any) // Onomastica. R. XIV. Zeszyt I-II. – Wrocław, 1969. – S. 5-25.
- Eichler Zur Deutung und Verbreitung der altsorbischen Wohnernamen auf -jane // Slavia, 1962. – S. 348-377.
- LWR Lustracja wojewodztwa Ruskiego 1661-1665. Cz. I-III. – Wrocław-Warszawa-Krakow, 1970-1976.
- Malec Malec M. Budowa morfologiczna polskich złożonych imion osobowych. – Wrocław, 1971.
- MRPS Matricularum Regni Poloniae Summaria. T. I-IV. – Varsoviae, 1905-1917.
- Podlawska Podlawska D. Nazwy etniczne z sufiksami -any i -ice na terenie Polski // Onomastica. R. XVII. Zeszyt I-II. – Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, 1972. – S. 65-82.
- Profous Profous A. Místní jména v Čechách, jejich vznik, puwodní vyznam a změny. – Praha, 1947-1957. Dil I-IV; Svoboda J., Šmilauer V. Dil V. – Praha, 1960.
- Rospond SEMG Rospond S. Słownik etymologiczny miast i gmin RPL. – Wrocław, 1984. 463 s.
- SORG Spesial orts repertorium von Galizien. – Wien, 1893.
- Stieber Stieber Z. Toponomastyka Lemkowszczyzny. Część I. Nazwy miejskowości. – Łódź, 1948.
- Svoboda Svoboda J. Staročeská osobní jména a naše příjmení. – Praha, 1964. – 320 c.– Praha, 1964. – 320 c.
- Taszycki V Taszycki W. Rozprawy i studia polonistyczne. V. Onomastica. – Wrocław – Kraków – Gdańsk, 1973.
- ŹD Źródła dziejowe. Warszawa, 1876-1897. T. I-XXII.

Література

1. Бучко Д.Г. Відродинні ойконіми польсько-українського пограниччя // Вісник Львівськ. ун-ту. Серія філологічна. В. 34. Ч. II. – Львів, 2004. – С. 154-164.
2. Бучко Д.Г. Походження назв населених пунктів Покуття. – Львів, 1990.
3. Гідронімія України в її міжмовних і міждіалектних зв'язках / Железняк І.М., Корепанова А.П., Масенко Л.Т., Непокупний А.П., Стрижак О.С., Франко З.Г. – К., 1981.
4. Дзендзелівський Й.О. Спостереження над українськими народними назвами гідрорельєфу // *Onomastica. Pismo...* R. XVII. Z. 1-2. – Wrocław..., 1972. – S. 109-151.
5. Дзендзелівський Й.О. Українсько-західнослов'янські лексичні паралелі. – К.: Наукова думка, 1969.
6. Карпенко Ю.О. Топонімія Буковини. – К., 1973.
7. Котович В.В. Ойконімія Рогатинщини. // Студії з ономастики та етимології. 2004. – К., 2004. – С. 96 – 106.
8. Лобода В.В. Топонімія Дніпро-Бузького межиріччя. – К.: Вища школа, 1976.
9. Стрижак О.С. Етніонімія Геродотової Скіфії. – К., 1988.
10. Трубачев О.Н. О составе праславянского словаря (Проблемы и задачи) // *Славянское языкознание. Доклады советской делегации.* V Международный съезд славистов. София, сентябрь, 1963. – С. 159-196.
11. Шульгач В.П. Ойконімія Волині: Етимологічний словник-довідник. – К., 2001.
12. Шульгач В.П. Праслов'янський гідронімний фонд (Фрагмент реконструкції). – К., 1998.
13. *Taszycki W. Rozprawy i studia polonistyczne. I. Onomastica.* – Wrocław – Kraków. Wyd. Zakł. nar. im. Ossolińskich, 1958.